

Brexit'in Truva Atı, Egemenlik

Stj. Av. Onur ALPTEKİN

Brexit tartışması en başından beri “egemenliğini yeniden kazanan Birleşik Krallık ” sloganı altında hararetle tartışıldı ve hala tartışılmaya devam etmekte. Peki ya Brexit taraftarlarının Birleşik Krallık’ın kontrolü Brüksel’den geri alması hayali, içinde başkaca alt metinler barındıran popülist bir söylemden ibaret ise ?

Claude Monet, Houses of Parliament, Effect of Sunlight, 1903, Brooklyn Museum

31 Ocak 2020... Birleşik Krallık’ın resmi olarak Avrupa Birliğinden çıkışı Parliament Meydanı’nda büyük bir heyecanla saatin 23.00’ü vurmasını eli kulağında bekleyen kalabalıkça kutlandı. Bu an onlar için, tıpkı anka kuşunun küllerinden yeniden doğması gibi, yıllar boyunca sürmüş bir sürecin akabinde sondan doğan yeni bir başlangıç anlamına geliyordu.

Ocak 2020 tarihinden geriye bakılacak olunursa, Britanya halkını -Christian Michel'in makalesinde metaforik olarak tanımladığı gibi-¹ viral bir enfeksiyon gibi saran “ulusal egemenlik” arzusu kendine parlamento söylemlerinde, işyerlerinde, evlerde, televizyonda, sosyal medyada her geçen gün daha fazla yer etti ve hiç olmadığı kadar “omniprésént” bir niteliğe büründü.

“It isn't right that unelected bureaucrats in Brussels impose taxes on the poorest and elected British politicians can do nothing. (Vote Leave)”²

Egemenlik sorunsalı, başbakan Boris Johnson'un bu sözünden de anlaşılacağı gibi “Leave” (ayrıl) kampanyasına hatırı sayılır bir temel oluşturmuştu. Bununla birlikte Brexit taraftarlarının bir diğer sloganı da “take back control” (kontrolü geri al) idi. Bu sivri slogala yansıtılmak istenen “AB'nin yasama çerçevesindeki tüm etkilerinden kurtulmak ve parlamenter egemenlik prensibini tekrardan yeşertmek” olarak anlaşılmaktadır. Akılları bu denli işgal eden egemenlik düşüncesi karşısında “Egemen olma salt Avrupa'yla ilişkisi keserek mi sağlanabilecek” sorusunu sormamak elde değildir.

Hayata geçirilmesi yıllar alan Brexit'in oluşmasında bir sürü faktör söz konusu olup birinin diğerinden ayrı olarak incelenmesi mümkün değildir. Ama AB'nin ekonomik, politik ve hukuki bakımdan uluslar üstü yapılanma şeması ; bu faktörler arasından “egemenlik” ve “egemenliğin devredilmesi” sorunsallarını tartışma eksenine yerleştirmektedir. Bu sebeple bu yazıda Brexit'in gerçekleştirilmesinde belki de en büyük argüman olan “egemenliğin geri kazanılmasının” temellerinin yere ne kadar sağlam bastığı ve ayrıca başlık (egemenlik arzusu) - içerik (egemenlik kisvesi altında politikacılar ve halkça öne sürülen sebepler) arası nedensellik bağının tutarlılığı araştırılacaktır.

Egemenlik nosyonunun belirlenmesi ve noktalama işaretleri arasına tanım olarak sıkıştırılması oldukça meşakkatli bir iştir. Vaziyet bu iken, Brexit kampanyasında halka yalın olarak egemenlik argümanının sunulması dikenli bir yüzeysellik ihtiva eden ve derin açıklama gerektiren bir takozdan öteye gidemeyecektir. Zira egemenlik kavramının içi, bu kavram ile ne kast edildiği konusunda somut açıklamalarla doldurulmalıdır.

Kısa bir tanım yapmak gerekirse, geniş manasıyla egemenlik, bir toplumun mukadderatına ilişkin olarak “son sözü” söyleme yetkisidir³. Egemenlik, hiçbir denetime bağlı ve tabi

¹<https://www.contrepoints.org/2019/01/30/335909-quest-ce-que-la-souverainete-nationale-a-fait-pour-vous>

²Boris Johnson, Michael Gove and Gisela Stuart, ‘EU’Il Never Believe It’ The Sun (London, 30 May 2016) quoted in ‘EU Referendum: Vote Leave Wants Power to Axe Fuel VAT’ (BBC News, 31 May 2016) <www.bbc.co.uk/news/uk-politics-eu-referendum-36414761> accessed 25 September 2016.

³EROĞUL Cem, Anatüzeye Giriş (Anayasa Hukukuna Giriş), İmaj Yayınları, 6. Baskı, Ankara, 2000, s. 6.

olmayan kesin emirler verme gücüdür⁴ ve esas itibariyle emir ve kumanda hakkının kimde olduğunu belirler⁵. Egemenlik kendi içerisinde ikiye ayrılmaktadır : **İç egemenlik** bir devletin kendi ülkesi içinde söz konusu olan, devlet kudretinin; devletin siyasi iktidarının, ülke sınırları içinde, bütün bireylerin, toplumsal ve siyasî grupların, diğer iktidar sahibi gerçek ve tüzel kişilerin üzerinde olmasını, emretme ve yön verme yetkisine sahip olmasını, ülke içerisinde tüm vatandaşları, siyasi, sosyal vb. grupları ve kurumları bağlayıcı kararlar alabilen üstün emretme gücüne sahip siyasi otoriteyi ifade eder.⁶ **Dış egemenlik** ise bir devletin uluslararası ilişkiler alanında söz konusu olan egemenliğine denir. Dış egemenlik, bir devletin, bir başka devlete bağımlı olmamasını, diğer devletlerden aşağı konumda olmamasını, dış ilişkilerde öteki devletlerle hukuken eşit bir konumda olmasını ifade eder.⁷ Brexit referandum kampanyasındaki egemenlik tartışması ; yapılan demeçler ve açıklamalardan anlaşıldığı kadarıyla güç, yetki ve son olarak da yasama özgürlüğü üzerinde dolanmaktadır. Nitekim, kampanyadaki yukarıda bahsedilen “kontrolü geri al” çağrısı bariz biçimde parlamenter egemenlik ilkesi kapsamında ele alınmıştır.

Egemenliğin tanımı ve içeriğinin ele alınmasını takiben Brexit’e yol açan endişelerin temelinde yatan ve AB’nin oluşumu ve ortaya çıkardığı hukuki sonuçların başında gelen “*attribution de la compétence*”(yetki devri) unsurunun ele alınması elzemdir. Bu konu belki de AB hukuku ile pro-Brexit bakış açısının en çok çatıştığı ve birçok farklı sesin yükseldiği meseledir. AB’ye üye ülkeler örgüt amaçlarının gerçekleştirilebilmesi amacıyla Birliğe “*yetkiyi kullanma haklarını*” devretmektedir. Bu devir üç farklı şekilde söz konusu olabilir: **AB’nin ilgili alana ilişkin karar verme konusunda münhasır yetkisi, üye devlet ve AB arasında ortaklaşa kullanılacak yetki ve son olarak salt devletlere ait olmakta olup AB’nin sadece koordinasyon faaliyetini sağladığı yetkiler.** AB hukukunda prensip devletlerin yetkili olması, AB’nin ise istisna olarak yetkili olmasıdır. AB’nin yetki alanına giren konular Avrupa Adalet Divanı’nca kurucu anlaşmalara binaen belirlenmektedir. Lakin, birliğin evrimi içerisinde, birliğin münhasır yetkileri sürekli olarak genişlemektedir. Lizbon Antlaşması madde 3’te birliğe verilen münhasır yetkileri toparlayarak maddelemiştir. Bununla birlikte aynı maddenin 2. Fıkrasında, anlaşma birliğin ortak kurallarını etkiliyor veya değiştiriyorsa birliğin böyle bir anlaşmanın akdedilmesinde münhasıran yetkili olacağı belirtilmiştir. Ancak AB, yetkiyi kullanma hakkını devralırken aynı zamanda *orantılılık*, *yerindelik* ve *üye devletler arasındaki sadık iş birliği* prensiplerini de ortaya koyarak, devletlerin egemenliklerinin yansıması olan yetki kullanma hakkının

⁴PAZARCI Hüseyin, Uluslararası Hukuk, Turhan Kitabevi, 3. Baskı, Ankara, 2005, s. 148.

⁵YAVUZ K. Haluk, Türkiye’de Siyasal Sistem Arayışı ve Yürütmenin Güçlendirilmesi, Seçkin Yayınları, Ankara, 2000, s. 65.

⁶AKYILMAZ Bahtiyar, “Milli Egemenlik Kavramının Gelişimi”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi D., C. 2, S. 1-2, Yıl 1998, s. 1.

⁷GÖNENÇ Levent, “Siyasi İktidar Kavramı Bağlamında Anayasa Çalışmaları İçin Bir Kavramsal Çerçeve Önerisi”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi D.,C. 56, S. 1, Yıl 2007, s. 148.

sınırlarını çizmiş ve üye devletlerin egemenliklerini ihlal ederek bunların üzerine gölge düşürme riskini defetmeye çalışmıştır.

Bununla birlikte AB hukukun bir diğer niteliğinin burada vurgulanması Brexit tartışmasının etkin şekilde masaya yatırılması için büyük bir önem arz etmektedir: “*Primauté des normes de l’EU*” (AB normlarının üstünlüğü). Bu nitelik Lizbon Anlaşması’nın 17 numaralı deklarasyonunun içinde yer almaktadır. Avrupa Adalet Divanı’na göre birliğin kurucu anlaşmaları anayasa niteliğini haizdir ve Divan’ın içtihadı üye devletler için bağlayıcı niteliktedir.

Britanya’nın 1961’de Avrupa Topluluğuna katılmak için yatığı ilk başvuru ve de 1972 yılında “*European Communities Act*”in çıkarılmasından beri parlamenter egemenlik, canlı bir tartışma konusu olmaya devam etti.⁸ Özellikle Lordlar Kamarası’nın *Factortame*’deki meşhur kararının da doğruladığı gibi AB normu ile parlamento orijinli normun çatışması halinde AB normu uygulama alanı bulacaktır. *Factortame* kararına gelmeden önce Avrupa Adalet Divanı, *Costa v Enel* kararında birlik hukukunun çatışma durumunda üstünlüğünü vurgulamıştır.⁹

AB normlarının üstünlüğü konusunda kilometre taşı olup AB-Birleşik Krallık arasındaki yasama ilişkisini şekillendiren *Sunderland* kararında, belirli bazı şartlar ve yasaların (*European Communities Act 1972, the Bill of Rights, the Magna Carta, the Human Rights Act 1998 ve the Scotland Act 1998 gibi normlar*) İngiliz Anayasası altında özel bir statüye tabi oldukları önemle vurgulanmıştır. Ancak karar aynı zamanda bu özel koruma vurgusunun bu normların yine parlamento yoluyla kaldırılamayacağı anlamına gelmeyeceğine dikkat çekmektedir.¹⁰ Bu noktada belirtilmesi gerekmektedir ki, İngiltere’deki baskın görüşe göre AB hukuku, Birleşik Krallık hukuku kabul ettiği müddetçe üstünlüğe sahip olabilecektir. 2011 tarihli *European Union Act* de bu görüşle aynı doğrultuda hükümde bulunmaktadır. Bu bağlamda Mark Elliott durumu “*The priority enjoyed by EU law in the UK is the product of an exercise of parliamentary sovereignty, not a threat to it.*” söylemi ile ifade etmektedir.¹¹

2011 tarihli *European Union Act* tekrardan ele alınacak olursa, AB ile olan yasama ilişkisi karşısında Birleşik Krallık’ın duruşu görülebilecektir. David Cameron, egemenlik sorunsalının kamuoyunda merkezi bir mesele olduğunu bildiğinden, AB konusunda

⁸Factortame (2), 1991, [1991] 1 AC 603, <https://webstroke.co.uk/law/cases/factortame-no-2-1991> , [accessed 17 September 2016]

⁹Costa v. Enel, 1964, Case 6/64, [1964] ECR 588.

¹⁰Thoburn v Sunderland City Council, 2002, [2002] 3 WLR 247, [2002] EWHC 195 (Admin), [2003] QB 151.

¹¹Mark Elliott: “Vote leave, take control”? Sovereignty and the Brexit debate, 23 June 2016, <https://publiclawforeveryone.com/2016/06/23/vote-leave-take-control-sovereignty-and-the-brexitdebate/>, [accessed 19 September 2016]

kuşukları olan milletvekillerinin baskısı altında egemenliği koruma arzusunu yansıtacak ön adımlar atmaya başladı. Bu doğrultuda, 2011 tarihli *European Union Act*, Brüksel'e önemli ölçüde gücü transfer edecek her tür AB antlaşmasının referanduma tabi tutulacağını öngörüyordu. Aynı şekilde David Cameron ve Nick Clegg, "*balance of competences*" olarak adlandırılan incelemenin değişik bakanlık dairelerinde işletilmesi kararı aldı.¹² Bu inceleme aslında aşırıya kaçan AB yasamasını ortaya çıkarmak için yapılmaktaydı. Ancak Pauline Schnapper'ın de dediği gibi, "*bu uygulamanın işletilmesi ile ortaya çıkan denge bilakis olumlu olup bu yöndeki raporun hasıraltı edilmiş olması tezat yaratmaktadır.*"¹³

Bu ve bunun gibi bariz gerçeklere rağmen "*Leave*" kampanyası, "AB yasamasının ülkeye aşırı ve rahatsız edici şekilde en gereksiz ve basit konularda bile tesir etmesi" şeklinde lanse edildi.¹⁴

Buradan da anlaşılmaktadır ki ; AB'ye dahil olmanın, tek başına kalmak yerine bir sürü avantaj sunan geniş, kolektif ve regüle bir market oluşturmak gibi önemli hedefleri olan bir iş birliği zincirinin parçası olmak olarak yorumlanmasında fayda vardır.¹⁵ Ancak Brexit süreci boyunca, *pro-Brexit*'çiler egemenliği bölünemeyen veya paylaşılamayan, bir devletin ya tamamen sahip olduğu ya da hiç olmadığı bir kavram olarak yansıtmışlardır.

Öne sürülen bu çelişkilerin ışığında, "egemenlik" argümanının hukuki temelini varlığını sorgulamak için doğru soruları sormalıyız: Ancak bu argümanın temelini kuran faktörlerin doğru şekilde sorgulanması ile söz konusu egemenlik kaygısının Brexit için meşru bir zemin hazırlayıp hazırlamadığı veya aksi halde rasyonellikten uzak ve daha çok duygusal-tepkisel bir çeşit manevra olup olmadığı anlaşılacaktır.

Akla bu doğrultu da gelen ilk soru "Britanya kendi yasamasında bazı tavizler vermesini talep edecek bir topluluğa bu gerçeği ve gerekliliği bilmeden veya öngörmeden mi girdi ?" dir. Bu soruya en net cevabı Lord Dilhorne'un 1962'de Avam Kamarası'nda yaptığı açıklama ile verebiliriz. Açıklamasında yer verdiklerine göre, Birliğin organlarının kendi etki alanlarında ulusal, anayasal normlar topluluğunu gölgede bırakacak belirli

¹²British Government, Final report in review of EU balance of competences, 18 December 2014, <https://www.gov.uk/government/news/final-reports-in-review-of-eu-balance-of-competencespublished>, [accessed 19 September 2016]

¹³Pauline Schnapper, "The Elephant in the Room: Europe in the 2015 British General Election", *Revue Française de Civilisation Britannique* [Online], XX-3, 2015, <http://rfcb.revues.org/613>, [accessed 6 June 2016]

¹⁴John Springford, Centre for European Reform, Brexit and EU Regulation: A bonfire of vanities? February 2016, https://www.cer.org.uk/sites/default/files/pb_js_regulation_3feb16.pdf, [accessed 19 September 2016]

¹⁵Robin Niblett, Rethinking sovereignty: why taking back control is an empty slogan, 12 June 2016, *The New Statesman*, <http://www.newstatesman.com/politics/uk/2016/06/rethinking-sovereignty-why-taking-back-control-empty-slogan>, [accessed 22 September]

süpranasyonel gücü söz konusudur.¹⁶ Dilhorne, açıklamasının devamında şu sözlere yer vermektedir :

“I fully accept that [Community] regulations would have to be given effect to in our law as they stand. Should they conflict with existing Statute or Case Law they would override it; and, as regards regulations which may come to be made after our accession, we should have to provide in advance that they should have effect as part of our municipal law.”¹⁷

Bu noktada en şaşırtıcı olansa, Lord Dilhorne’un Avrupa Ekonomik Topluluğu’nun süpranasyonel nitelikteki güçlerinin varlığı konusundaki demeci ile Birlik Hukukunun üstünlüğünü kabul etmesi, Avrupa Adalet Divanı’nın bu yöndeki ilk kararı olan *Costa v ENEL* kararından bile evvelce cereyan etmesidir.¹⁸

De jure olarak da tanımlayabileceğimiz hukuken sağlanmış egemenlik unsuru, pratikte hiçbir suretle ülke içinde cereyan eden ve alınan kararların ülke sınırları dışından gelen etkilerin tesiri altında kalmayacağını garantisini veremez. Brexit örneğinden de açıkça anlaşılacağı gibi ; Birleşik Krallık, uluslararası hukukun süjesi olan başka bir devletin siyasi-askeri gücü ve baskısı altında kendisine hukuken tanınan egemenlikten ödün vermemektedir. Burada asıl söz konusu olan, bir ülkenin süpranasyonel düzeyde, kolaboratif olarak diğer uluslararası hukuk süjesi devletlerle çalışarak diğer ulusların ve aynı zamanda kendi ulusunun muhtelif alanda sıhhati için kendisine hukukla tanınmış egemenlikten taviz vermesidir. Eğer ulus devletler birliğe önyak olan düzenlemelere girmeye arzulularsa, bu düzenlemelerin belirli noktalarda ülkesel egemenliği gölgelerinde bırakması egemenliğin ihlal edilmesinden çok iş birliğini öngören düzenlemeler olarak tanımlanmalıdır. Doğrusunu söylemek gerekirse, yani daha doğru kavramlarla konuşacak olursak, Birleşik Krallık’ın bu süreçte arasında kaldığı kavramlar **“de facto ülkesel otonomluk”** ve **“dışa açıklık”**tır. Uluslararası hukukun ülkelere tanıdığı “egemenlik” kavramı ise, bu unsur eşliğinde Brexiteer’larca ortaya koyulan endişe ve argümanlarla bağdaşmamaktadır. Yani altı çizilen nedenler bariz bir şekilde tehlike altında olmayan “egemenlik” kavramına halel gelmemesi için öne sürülerek büyük bir paradoksa yol açmaktadır.

Nitekim Birleşik Krallığın efektif olarak otonomisini işletmesi, hükümetin politik gücünden çok ; dünyanın geri kalanıyla kurduğu ve kuracağı ekonomik, sosyal, hukuki ve kültürel interaktif ağa bağlıdır. Elbet bu bağlar, Birleşik Krallık hükümeti ve halkının pürüzsüz şekilde bağımsız karar vermesinde engel teşkil edecektir. Lâkin, değil mi ki ülkeler

¹⁶ HL Deb 2 August 1962 vol 243 c418.

¹⁷HL Deb 2 August 1962 vol 243 c420.

¹⁸ Case 6/64, *Costa v ENEL* [1964] ECR 585.

istikballerini sağlamak için muhakkak sınırlarını aşan ilişkiler kurması elzemdir, bu durum muhtelif ülke ile bir arada aynı gezegen üzerinde var olan Birleşik Krallık'ın göze alması ve üstlenmesi gereken bir risktir. Bundan da anlaşılmaktadır ki, Birleşik krallık AB olmasa bile başka şekillerde ve koşullarda bu otonomluğundan taviz vermesi gerekecektir. Günümüz konjonktüründe Birleşik Krallık, AB ile olan muhtelif iş birlikli ilişkisini, yine kendi otonomluğunun zarara uğramasını önlemek endişesiyle, muhafaza etmeye çalışmaktadır. Buradan da görülebileceği gibi AB bünyesinde kalma, ileriki süreçte durumun ülkesel otonomluk ve dış dünyaya açıklık kavramları arası ilişkiyi dengeye oturtan bir eksene kaydırılmasını sağlayabilirdi.

Guntram Wolff bir yazısında Brileşik Krallığın, AB'nin en çok ticari anlaşması olduğu Amerika, Japonya ve Kanada ile yeni anlaşmalar akdetmesi gerektiğinde çok zorlu bir süreçten geçeceğini ve bunun eninde sonunda ülkenin "egemenliğinden" kayıp verilmesi ile sonuçlanacağını şu sözleriyle vurgulamıştır:

*"Quitter l'UE signifierait aussi que le Royaume-Uni devrait négocier des accords commerciaux bilatéraux avec les partenaires préférentiels de l'UE (dont peut-être bientôt le Japon et les Etats-Unis) s'il veut garder l'accès, dont il bénéficie aujourd'hui, aux marchés de ces pays. Négocier de tels accords commerciaux est une affaire de longue haleine. Depuis le passage aux années 2000, le temps moyen nécessaire pour conclure un accord commercial est de 3,5 ans aux États-Unis, 5,6 ans au Canada et presque 7 ans dans l'UE. Le commerce souffrirait sûrement pendant cette période. L'isolationnisme pourrait signifier la « souveraineté » dans un certain sens, mais il serait payé au prix fort par l'économie traditionnellement ouverte du Royaume-Uni. Poursuivre les échanges commerciaux avec des pays en Europe et dans le reste du monde nécessiterait de longues négociations. Des compromis en termes de réglementations et de normes de produits seraient inévitables. Certains verraient encore cela comme une perte de souveraineté."*¹⁹

Ekonomi ve egemenlik hakkında zikredilen politik söylemi kenara itersek, günümüzde ve ilerleyen zamanda Avrupa devletlerinin bir bütün olarak maruz kalacağı gerçek zorluklar ulus aşırı nitelikte olacaktır. Nitekim Stephen Wall ; yoksulluk, salgın hastalık, mülteciler, terör, enerji, iklim değişikliği ve ekonomik rekabetin ulus aşırı şekilde ele alınması gerektiğini şu sözleriyle belirtmektedir :

"all of them require Britain to work with her European partners and many of them will require, not the lengthy, lowest common denominator, approach of intergovernmental negotiation but the effective

¹⁹<https://www.lopinion.fr/edition/international/brexit-mythe-souverainete-royaume-uni-100505>

decisionmaking and subsequent enforcement, which can only be achieved by the so-called Community method.”²⁰

Bunu somut ve bir o kadar da basit bir örnekle anlatmaya çalışalım: Bir okulun, bir farkındalık projesi kapsamında öğrencilerinden okulun talimatlarına bağlı kalarak “çevre kirliliğinin nedeni ve günlük hayatımızda yarattığı sonuçlar temalı bir çalışma” hazırlamalarını istediğini varsayalım. Bu doğrultuda kırk kişilik bir sınıf yirmişer öğrencili iki gruba ayrılmıştır. İlk gruptaki öğrencilere “10 kişi tek bir grup halinde, geri kalan on kişi ise bireysel olarak çalışın” denmiştir. İkinci gruptaki öğrencilerden ise 20 kişinin tek bir grup halinde çalışması istenmiştir. Bu farkındalık projesi sonucunda sınıflarda gözlemlenen vaziyet aslında yazının konusundan bir farklılık teşkil etmeyecektir. İlk grup öğrencileri çalışma sonunda hazırladıkları afişleri okula astıklarında ve okulda ilgili konuda sunum yaptıklarında, birçoğunun aynı nedenleri ve sonuçları ele aldıklarından dolayı aynı konuları anlattıkları veya afişlerinde sundukları görülecektir. Bununla beraber bazıları araştırma sırasında yapacakları hatalar sonucunda yanlış bilgilere ulaşmış ve bireysel çalışıldığından doğru bilgiye ulaşan öğrenci, diğerini düzeltmemiş ve sonuç olarak okul panosunda birbirini çelen birçok afiş hazırlanmış olacaktır. Bununla birlikte afişler hazırlanırken karton ve kağıtlar etkin şekilde kullanılamamış ve her öğrenciler birbiriyle eşit süre boyunca okuldaki sınırlı sayıda bilgisayarından yararlanamamıştır. Bu da birinci grup içinde kavgalara ve gerilimlere sebebiyet vermiştir. İkinci grupta ise tek bir vücut olarak çalışıldığından beyin fırtınası yapılarak çevre kirliliğinin neden ve sonuçları tekrerr edilmeden masaya yatırılmıştır. Ayrıca grup içerisindeki görüş ayrılıkları bir arada ele alınarak beyin fırtınası aracılığıyla harmoniye ulaştırıldığından günün sonunda ayağı yere basan kararlar alınacaktır. Bununla birlikte grupça öğrencilerin onu afiş hazırlama, diğer onu ise sunum yapma kararı alınmış ve bu doğrultuda kişiler belirlenecektir. Bu sırada ; hep beraber iş bölümü yapılarak çalışıldığından afiş konularında tekrardan kaçınılmış, karton ve kağıtlar verimli şekilde kullanılmış ve her öğrenci eşit olarak bilgisayardan yararlanabilecektir.

Bu kısa ve öz örnekte de görülüyor ki, aynı yerküre üzerinde var olan devletler herkesin ekonomik, siyasi, sosyal ve hukuki akıbetini belirleyen konularda bir arada hareket ederek zaman, doğal kaynak ve işgücünden etkin şekilde yararlanarak çözümlere ulaşabilir. Bunu yaparken de ortaya çıkabilecek muhtemel ihtilaflar minimal seviyeye indirilmiş olacaktır.

Kanımızca Brexit’i izleyen yıllar boyunca Birleşik Krallık kendini, global politika ve vatandaşları açısından “kimliklendirme” problemleriyle boğuşacaktır. Bu süreç içerisinde davranış ve düşüncülerini artık bir “üçüncü ülke” olma kabulü eksenine göre adapte etmek

²⁰Wall, A Stranger in Europe, 219.

zorunda kalacaklardır. Artık onlar için hayatlarının önemli bir bölümü “AB politik, sosyal, ekonomik sınırları” dışında seyredecektir ve aynı şekilde AB içerisinde Birleşik Krallık’ın uluslararası devlet süjesi olarak iradesini barındırmayan kararlar verecektir. Lâkin AB’nın vereceği işbu kararlar, kaçınılmaz olarak Birleşik Krallık’ı etkilemeye devam edecektir. Birleşik Krallık ; göçmenler, Uluslararası ticaret konularında belirli noktalarda “kontrolü tekrardan ele geçirecek” olsa bile bunların hiçbirisi Birleşik Krallık’ın pişmanlık hissetmesine engel olamayacaktır. Birleşik krallık kâh Birliğin dışında kâh içinde olsun, “avrupalı” kimliğinden asla sıyrılamayacaktır.

Başbakan Boris Johnson, bir demecinde AB ile bağların koparılmasını “*onlarca yıldır kullanılmayan kasların tekrardan keşfedilmesi, yani yeni bir çağın şafağı*” olarak tanımlamaktadır.²¹ Bu alıntıda popülist politikacıların “egemenlik” hakkındaki iddialarını görebiliriz. Popülistler “kontrolü geri almak” adına, “*göçmenler, düzenlemeler, ticaret ve tarifeler, suç, terörizm*” nedenleri ile egemenliğin yerle bir olma eşiğinde olduğunu vurgulamaktadırlar, ki bu durum pro-Brexit kampanyasının sözde “*episantri*” (depresyon merkezi) olmuştur. Günümüzde hırslı popülist söylemler agresif ve tatmin edilemeyen bir halkla yüz yüze olduklarından, Roger Eatwell and Matthew Goodwin’e göre, Brexit taraftarları sıkı şekilde demokrasiyi desteklemelerine rağmen, yönetimdeki elitlere olan güvenleri de gitgide aşınmakta ve ülkelerinde “kendilerinin artık takdiri şayan bir sesi kalmadı” inancı yayılmaktadır. Bunun sonucu olarak Eatwell ve Goodwin’in verdikleri açıklama şu şekildedir:

*“The public wished to be part of the larger story: much of the political turbulence of recent years can be interpreted as successive, if inchoate, attempts to shatter the hierarchical structure of the representative system.”*²²

Johnson ve diğer popülist söylem taraftarı politikacılar açısından Brexit, halkın yukarıdaki alıntıda altı çizilen ve halkça sürdürülen başkaldırının mutlu bir sonundan başka bir şey değildir. Ancak bu bakış açısı dünyanın güncel olarak kurumsal dezentegrasyon sürecinden geçtiği gerçeğini değiştirmemektedir. İkinci Dünya Savaşı’nın ardından hüküm süren evrensel idealler yerlerini belirli bir topluluğa bağlı olma ve gruplaşmaya bırakmaktadır.²³

Yukarıda verilen tüm açıklamalar, “egemenlik” kisvesi altında öne sürülen sebeplerin aslında Birleşik Krallık’ın egemenliğini tehlikeye atamayacağını ve bu argümanın ardında

²¹<http://www.express.co.uk/news/politics/1236432/Boris-Johnson-Brexit-Day-speech-in-full>

²² *National Populism: The Revolt against Liberal Democracy* (Pelican Books, 2018)

²³<http://www.mercatus.org/bridge/commentary/sectarian-networks-and-big-personalities-will-decide-presidential-election>

politikacılar tarafından güdümlenen popülist, izolasyona yönelik, göçmen karşıtı ve politik açıdan muhafazakâr fikirlerin olduğunu göstermektedir.

Yunan mitolojisinde, Akhalı askeriyle dolu olan tahta atı Truvalılar hediye zannederek, onu surlarından içeri almışlardır. Gece barış kutlamalarıyla eğlenen ve alkolün etkisiyle sızan Truvalılar, onların uyumasını fırsat bilen ve attan dışarı çıkan Akhalı askerlerce katledilmişlerdir. Bu sırada Truva'nın surlarına yaklaşmış olan Akhalı ordusunun da takviyesiyle Truva Şehri tamamen yıkılmıştır.²⁴ Truva'nın baştan sona yakıldığı bu katliam sonrasında Menelous, Helen'i alarak Yunanistan'a yelken açmıştır. Maalesef Brexit'te de durum farklı değildir. Brexit yanlısı halkça öne sürülen ve politikacılarca alevlendirilen "egemenlik" çağrısı ne kadar dışarıdan etkileyici ve ulusal duyguları harekete geçiren nitelikte de olsa içinde farklı nedenleri taşıyan bir "truva atından" farksızdır. Bu rasyonaliteden çok ulusal duygusallığa, korkuya ve izolasyon arzusuna dayanan ayrılma isteği görünüşte bir nevi "egemenliğin geri gelişi" hissi yaratsa da uzun süreçte Birleşik Krallık'ı hem ulusal hem de uluslararası bakımdan zor bir durum içine sokacaktır.

Mayıs 2020

²⁴http://ilcrepuscolo.altervista.org/php5/index.php?title=Cavallo_di_Troia